

DE EERSTEJAARS STUDENT IN DE TANDHEELKUNDE EN ZIJN BEROEPSKEUZE

Inleiding

In het jongste verleden*) is enige malen een onderzoek ingesteld naar de beweegredenen die de nieuwe student in de tandheelkunde tot zijn studie-keuze hadden geleid en de opvattingen omtrent het beroep, die daarbij tevens een rol hadden gespeeld.

Intussen heeft de economische situatie in ons land zich aanmerkelijk gewijzigd. De alom bevestigde welvaart en daarmee samenhangende factoren, de aanhoudende waardevermindering van het geld, de schaarste aan voor het vestigen van een praktijk geschikte panden, zomede de stijgende kosten van de inrichting ervan zijn omstandigheden, die eventueel gegadigden voor de studie zeker niet zullen ontgaan.

Het leek daarom van belang opnieuw te onderzoeken of en in hoeverre de keuze van het beroep hierdoor wordt beïnvloed en in welke mate de desbetreffende overwegingen zich met betrekking tot de jongste studenten-generatie hebben doen gelden.

Tot dit doel werd wederom een schriftelijke enquête gehouden onder de eerstejaars studenten aan de vier opleidingsinstituten: zodoende kon een beeld worden verkregen van de motieven en de zienswijze, die bij de studie-keuze tot de beslissing hebben bijgedragen. Een woord van dank zij hier gebracht aan de hoogleraren en stafleden van de onderscheidene universiteiten, die daaraan hun medewerking hebben willen verlenen en het inwinnen van de bedoelde gegevens mogelijk hebben gemaakt.

Aantal ondervraagden

Bij de enquête werd ervan uitgegaan dat zo mogelijk alle eerstejaars het formulier zouden invullen. Dit is geschied tijdens een college of practicum; de toevallig afwezigen konden niet overal worden achterhaald. Dit was wel het geval te Utrecht, waar van alle eerstejaars gegevens werden verkregen. Het geringe aantal studiosi dat door de enquête niet is bereikt kan in het totale beeld geen vertekening brengen.

Terugontvangen werden in totaal 232 ingevulde formulieren, waaronder 23 van vrouwelijke studenten. Voor Amsterdam waren dit 49, waaronder 5 van meisjes; voor Groningen 59, waaronder 4 van vrouwelijke eerstejaars; voor Nijmegen 38, waarvan eveneens 4 van meisjes en voor Utrecht 86, waaronder 10 van vrouwelijke studenten.

*) Ned. Tijdschr. v. Tandheelk. 63: 898, dec. 1956; 66: 773, okt. 1959; 67: 235, mrt 1960.

Het enquêteformulier

In het licht van de sinds het vorige onderzoek gewijzigde omstandigheden leek het gewenst de te stellen vragen anders te formuleren en deels te vervangen door meer op de huidige situatie afgestemde. Wederom werd anonimiteit betracht van de ondervraagden, behalve ten opzichte van het geslacht en het geboortejaar.

ENQUÊTE EERSTEJAARS STUDENTEN 1965-1966

Blijkens uw inschrijving als student in de tandheelkunde hebt u besloten tandarts te worden. In verband daarmee wordt u uitgenodigd op onderstaande vragen antwoord te geven, waar mogelijk door onderstreping.

Student: mnl./vrl. Geboortejaar

- I. Op welke van de hierna genoemde gronden berust uw studiekeuze?
1. op mijn belangstelling voor a. de studie,
b. het beroep van tandarts.
 2. op overreding door a. ouders (vader, moeder), broer,
b. oom, tante, neef,,
c. tandarts, arts, buitenstaander.
 3. op het algemeen betoogde tekort aan tandartsen, ja,
neen,
ten dele.
- II. Meent u het dagelijkse werk van de tandarts te kennen? ja,
neen,
enigszins.
- a. door eigen waarneming,
 - b. door inlichting van tandarts,
 - c. door inlichting van buitenstaander.
- III. Is het u bekend dat blijkens verslagen toentertijd in de dagbladen
1. de Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde in oktober van het vorig jaar op een persconferentie o.a. heeft medegedeeld dat een zich vestigend tandarts een zeer belangrijk kapitaal in zijn praktijk moet investeren? ja, neen.
 2. Is het u tevens bekend dat, om hierin te voorzien, instellingen op verzekeringsgebied vestigingskredieten verstrekken, die in een aantal jaren geleidelijk moeten worden afgelost? ja, neen.
 3. Zo ja, is een en ander voor u en uw ouders een punt van nadere overweging geweest? ja, neen.
Hebben zij dit als een bezwaar gevoeld bij uw studiekeuze?
ja, neen, ten dele.
- IV. Verwacht u na de voltooiing van uw studie dat u zich ergens vrij zult vestigen? ja, neen, weet niet.
Ziet u aantrekkelijkheid in een gesalarieerde betrekking, b.v. als schooltandarts, bij een kliniek, bij de militair tandheelkundige dienst, ten einde geen financiële verplichting te behoeven aan te gaan?
ja, neen, niet over nagedacht.

Belangstelling: studie of beroep?

De eerste vraag had betrekking op de gronden waarop de studiekeuze was gedaan. Hiervoor waren drie genoemd, te weten:

1. a. belangstelling voor de studie,
b. aantrekkingskracht van het beroep;
2. overreding, door ouders of anderen;
3. het algemeen betoogde tekort aan tandartsen.

1. Ten aanzien van het eerstgenoemde motief is uit de gegevens gebleken dat uitsluitend de *aantrekkingskracht van het beroep* bij 80 % der eerstejaars studenten de doorslag heeft gegeven; 185 hadden dit nl. als (enig) motief ingevuld, tegenover 14, die door de studie naar de tandheelkunde waren gelokt. Daarnaast waren er echter nog 27, die zowel in het een als het ander reden voor hun keuze hadden gevonden. Daarbij waren er 3 die door verschil in dikte der onderstreping hun meerdere belangstelling voor één ervan tot uitdrukking hadden gebracht. Rekent men de laatste groep van 27 ook tot de belangstellenden voor de studie en voor het beroep afzonderlijk, dan is bij 18 % de studie en bij 80 % het beroep op de keuze van invloed geweest.

2. De vraag of *overreding* (mede) tot de besluitvorming had bijgedragen leverde als antwoordresultaat dat zulks bij 20 door de ouders en bij 25 door een tandarts was geschied. Voorzover de vader tandarts is ligt dit wel in de rede, al behoeft dit niet per se het geval te zijn geweest. Bij 7 eerstejaars studenten had een arts invloed op hun besluit uitgeoefend.

Ten aanzien van verdere bloedverwanten zij vermeld dat overreding in 6 gevallen was uitgegaan van een oom, in 2 van een tante, in één geval van een neef die tandarts is, terwijl 7 buitenstaanders hun oordeel over het beroep op een eerstejaars hadden weten over te brengen. Tenslotte hebben 2 ondervraagden verklaard zowel van familie, als van tandarts en buitenstaander aanmoediging bij hun studiekeuze te hebben ondervonden.

De gestelde vraag leidde verder tot de bevinding dat zij door 80 der ondervraagden ontkennend is beantwoord. Treffend is dat niet minder dan 103 eerstejaars studenten deze oningevuld hebben gelaten. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat ook zij zich bij de keuze niet hebben laten beïnvloeden zodat, tezamen met de zojuist genoemde groep, 80 % op eigen initiatief hun lot aan de tandheelkunde hebben verbonden.

Zij tenslotte vermeld dat één der geënquêteerden de vraag als „onzin” heeft bestempeld.

3. In hoeverre het algemeen aangenomen *tekort aan tandartsen* een factor bij de keuze is geweest, wordt gedemonstreerd door de verklaring van 15, dat zulks bij hen het geval was. Dit werd ontkend door 51, terwijl het dubbele aantal (104) heeft ingevuld dat het genoemde tekort ten dele op hun besluit van invloed is geweest. Voegt men bij de ontkenner de 62 die de vraag geen antwoord waardig hebben gekeurd, dan kan men ver-

Onderwijs

onderstellen dat bij de helft der ondervraagden dit aspect van het beroep hun keuze onberoerd heeft gelaten.

Kennis van het beroep

Wil van een bewuste beroepskeuze sprake zijn, dan ligt wel voor de hand dat de betrokkene de illusie heeft een en ander van de beroepswerkzaamheden af te weten. Op de desbetreffende vraag werd door 62 (d.i. iets meer dan een kwart) van de eerstejaars bevestigend geantwoord, in die zin dat zij het dagelijkse werk van de tandarts menen te kennen. Een veel groter aantal, nl. 163, drukte zich door de toevoeging „enigszins” minder onomwonden uit. Slechts 6 bleken daarvan geen voorstelling te hebben, waarbij wellicht ook nog één mag worden gerekend die de vraag onbeantwoord heeft gelaten.

Op welke wijze de studenten tot hun vermeende kennis omtrent het beroep waren gekomen valt af te leiden uit de betrokken vraag: bij de beantwoording daarvan kwam naar voren dat 138, d.i. 60 %, door eigen waarneming hiertoe was geraakt en een bijna gelijk aantal door inlichtingen van een tandarts. Buitenstaanders hadden in 11 gevallen alleen tot deze kennis hun aandeel geleverd. Eigen waarneming, aangevuld door inlichtingen van de zijde van een tandarts, had zich in 87 gevallen voorgedaan. Slechts op één formulier was de vraag niet ingevuld.

In hoever de beweerde kennis van de arbeid van de tandarts met de werkelijkheid overeenstemt, is uit de enquête niet af te leiden. Enerzijds berust die op indrukken tijdens het periodieke patiënt-zijn; voorts hebben deze uiteraard ook betrekking op het werkmilieu (installatie), voorzover de wellicht reeds aanwezige ambitie hierdoor wordt versterkt. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat deze uiteraard subjectieve indrukken door de aanstaande student als reëel worden ervaren en dus als identiek met de werkelijkheid.

Materiële aspecten

Het was voorts in verband met de in de inleiding genoemde huidige omstandigheden niet van belang ontbloomt het standpunt van de ondervraagden te kennen ten aanzien van de materiële factoren, waarvan de toekomstige werkzaamheid is omgeven. Aanknopingspunt was de door de Maatschappij in het vorige jaar gehouden persconferentie, en het bij die gelegenheid genoemde kapitaal, dat nodig is voor het vestigen van een praktijk. De overgrote meerderheid, nl. 213 (ruim 90 %) was daarvan op de hoogte, terwijl dit bij 19 niet het geval was. Hoezeer dit tot de aanstaande studiosi was doorgedrongen, blijkt het best uit het feit dat op nagenoeg geen der formulieren de vraag onbeantwoord is gelaten. Met het bestaan van kredietfaciliteiten waren 205 eveneens bekend; hiertegenover stonden 26 die daaromtrent blijkbaar niet waren geïnformeerd. Slechts één formulier bevatte geen antwoord.

De vraag of een en ander voor de ouders een punt van nadere overweging was geweest, werd door 85 bevestigend beantwoord; 114 (49 %) verklaarden van niet, terwijl 32 zich hierover niet hebben uitgelaten.

Opmerkelijk is dat in slechts 10 gevallen de financiële consequenties als een bezwaar werden gevoeld, door 154 (66 %) van de geënquêteerden werd deze vraag ontkennend beantwoord. Tot op zekere hoogte was er bezwaar geweest in 41 gevallen, waarin dit tot nadere overweging aanleiding had gegeven. Van 27 studenten ontbrak elk antwoord.

Vrije vestiging tegenover gesalarieerde functie

Door 166, d.i. 71 %, der ondervraagden werd na het afstuderen een vrije vestiging als hun (vanzelfsprekende) voorland beschouwd. Daarnaast hadden 52 (22 %) zich dienaangaande geen oordeel gevormd, terwijl 11 daartoe geen voornemens koesterden. Op 3 formulieren ontbrak een antwoord.

Een ambtelijke werkzaamheid bleek bij 137, d.i. bijna 60 %, elke aantrekkelijkheid te missen; daartegenover toonden 68 (bijna 30 %) er zich – vanwege het vermijden van financiële verplichtingen – niet afkerig van. Voor het overige hadden 18 er niet over nagedacht. Van de ondervraagden hebben 9 er zich niet over uitgelaten.

Invloed van het geslacht

Het is niet van belang ontbloeit eens na te gaan of en in welke omvang de gegeven antwoorden samenhangen met het geslacht. Vergelijkt men de gegevens aan de hand daarvan, dan springen enkele opvallende verschillen in het oog.

Zo werd door 3 van de 23 vrouwelijke eerstejaars studenten de studie als aantrekkelijke kant en keuzebepalende factor bij de beslissing genoemd, tegen 12 bij wie uitsluitend het beroep de doorslag had gegeven. Daarnaast is bij 6 de combinatie van beide maatgevend geweest.

Tabel 1

Aantrekking door de studie (a), het beroep (b), of door beide (a + b)

		(a)	(b)	(a + b)	geen antwoord
<i>Totaal aantal studenten</i>	232				
mnl. eerstejaars	209	11	172	21	5
vrl. eerstejaars	23	3	12	6	2

Uit tabel 1 blijkt dat de verhouding van de keuze op basis van de studie tegenover die van het beroep bij de mannelijke eerstejaars zich als 1 tot 16 gedraagt en bij de vrouwelijke studiosi als 1 tot 4.

Telt men bij de beide groepen ook op degenen, die zowel door de studie als door het beroep hun keuze hebben laten beïnvloeden (resp. 21 en 6) dan wordt de verhouding voor de mannelijke eerstejaars 1 : 6 en voor de meisjes 1 : 2. De verwachting ten aanzien van de opleiding heeft bij de laatsten

Onderwijs

blijkbaar een veel belangrijker rol gespeeld dan bij de mannelijke studiegenoten, al is de studie bij beide seksen over het geheel genomen niet meer dan een middel tot het doel.

Het aandeel van overreding

Tabel 2

door ouders enz. (a), door oom enz. (b), door tandarts, arts, buitenst. (c)

Totaal aantal	(a)	(b)	(c)	(a+b)	(a+c)	(b+c)	(a+b+c)	ontk.	geen antw.	
<i>eerstejaars</i>	232	11	4	23	2	5	2	2	80	103
ml.	209	9	3	21	2	5	2	2	74	103
vrl.	23	2	1	2	0	0	0	0	6	12

De verkregen gegevens tonen dat ook bij de vrouwelijke eerstejaars deze vraag door de meesten onbeantwoord is gelaten; daarnaast treft een aanmerkelijk aantal ontkenningen. De helft heeft de betrokken vragen oningevuld gelaten, terwijl een vierde deel beïnvloeding heeft ontkend. Voor de mannelijke studenten waren het er 43 %, die een beantwoording achterwege hebben gelaten: bij 33 % gold ontkenning van elke vorm van overreding.

Het tekort aan tandartsen als prikkel

Tabel 3

Totaal aantal	ja	neen	ten dele	geen antwoord	
<i>eerstejaars</i>	232	15	51	104	62
ml.	209	13	44	94	58
vrl.	23	2	7	10	4

Analyse van in tabel 3 vervatte gegevens doet zien dat de helft der studenten het tekort aan tandartsen positief in hun overwegingen heeft betrokken, zij het voor de meerderheid bijkomstig. Een kwart der ondervraagden (de meisjes naar verhouding iets meer) heeft geen kleur willen bekennen.

Kennis aangaande de beroepswerkzaamheid

Het ligt in de rede dat ook de meisjes zich omtrent hun toekomstige beroep althans ten dele een voorstelling maken. In hoever de uitkomsten van de antwoorden op de desbetreffende vraag een verschil laat zien ten opzichte van hun mannelijke jaargenoten, kan uit het volgende staatje blijken.

Tabel 4

Totaal aantal	ja	neen	enigszins	geen antwoord	
<i>studenten</i>	232	62	6	163	1
ml.	209	55	3	151	0
vrl.	23	7	3	12	1

Wat in tabel 4 allereerst treft is het geringe aantal oningevulde vragen en het niet minder bescheiden aantal studenten, dat bekent zich geen voorstelling te hebben verworven over de aard van het werk dat hun in de toekomst te wachten staat, al is dat bij de meisjes proportioneel groter dan bij de mannelijke eerstejaars studenten. Dat het merendeel van beiden zich bewust is niet meer dan een oppervlakkige voorstelling te (kunnen) hebben van het ware karakter van de beroepsuitoefening („enigszins”) pleit voor de objectiviteit van het eigen oordeel. De meisjes blijken echter aanmerkelijk stelliger („ja”) dan hun mannelijke jaargenoten.

Langs welke weg (of wegen) de eerstejaars studenten hun kennis hebben verkregen, kan blijken uit tabel 5.

Tabel 5

	Verkregen kennis van het beroep									
	Amsterdam		Groningen		Nijmegen		Utrecht		Totaal	
	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.	m.	v.
a. eigen waarnem.	12	2	11	1	6	0	22	5	51	8 = 59
b. inlicht. tandarts	8	0	19	0	5	2	22	2	54	4 = 58
c. inlicht. buitenst.	1	1	1	1	1	0	0	0	3	2 = 5
a+b	18	2	20	2	19	2	27	1	84	7 = 91
a+c	0	0	2	0	2	0	2	1	6	1 = 7
b+c	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0 = 1
a+b+c	2	0	1	0	0	0	0	0	3	0 = 3
geen kennis	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0 = 1
geen antwoord	3	0	0	0	1	0	2	1	6	1 = 7
Totaal m. en vr.	44	5	55	4	34	4	76	10	209	23 = 232

Uitsluitend op grond van eigen waarneming heeft ongeveer een kwart van de mannelijke studenten hun studiekeus bepaald, van de vrouwelijke een derde. Daarnaast heeft een bijna gelijk aantal van eerstgenoemde groep zich op het advies van een tandarts verlaten. Een zoon van een tandarts meende echter aan eigen waarneming voldoende te hebben voor zijn besluit om het beroep van zijn vader te kiezen. Verreweg het grootste aantal heeft niet uitsluitend op eigen observatie vertrouwd, doch zich tevens door een tandarts laten voorlichten. Voor de meisjes blijkt de behoefte daaraan minder sterk te zijn geweest dan bij hun mannelijke jaargenoten. Bij laatstgenoemden is er één, die zich zonder enige oriëntatie blindelings in het avontuur van de tandheelkunde heeft gestort.

Bekendheid met persconferentie

Uit de enquête blijkt dat slechts een gering percentage van de mannelijke

Onderwijs

zowel als de vrouwelijke eerstejaars studenten geen kennis heeft genomen van hetgeen de Maatschappij over de vestiging heeft menen te moeten publiceren.*)

Tabel 6

a. Persconferentie			b. Mogelijkheid van vestigingskrediet		
<i>Aantal studenten</i>	m.	vr.	<i>Aantal studenten</i>	m.	vr.
	209	23		209	23
Ermee bekend? ja	192	21	Ermee bekend? ja	184	21
neen	17	2	neen	24	2
	(8 %)	(10,5 %)	geen antw.	1	0
geen antw.	0	0			

Vergelijking van tabel 6 a met 6 b toont dat een overeenkomstige verhouding zich voordoet ten aanzien van de mogelijkheid tot het verkrijgen van een financieringskrediet; bij een niet onbelangrijk aantal mannelijke eerstejaars studenten is dit facet echter onopgemerkt gebleven.

Het in de aangehaalde persconferentie genoemde kapitaal, dat voor vestiging nodig wordt geacht, is bij veel ouders wel een punt van nadere overweging geweest, zoals kan blijken uit tabel 7.

Tabel 7

a. Investeringskosten			b. Financieel bezwaar gevoeld		
<i>Aantal studenten</i>	m.	vr.	<i>Aantal studenten</i>	m.	vr.
	209	23		209	23
wèl nadere overweging	76	10	ja	5	5
niet	104	10	neen	143	11
geen antwoord	29	3	ten dele	38	3
			geen antwoord	23	4

Wat de mannelijke eerstejaars studenten betreft was dit slechts het geval bij een klein derde deel der ouders; bij de vrouwelijke iets minder dan de helft. Opvallend is ook hier weer het aantal uitgebleven antwoorden.

De grote meerderheid der ouders heeft kennelijk de desbetreffende vermelding voor kennisgeving aangenomen. Als een bezwaar van de studiekeuze werd dit gevoeld door de ouders van 5 meisjes en 5 mannelijke eerstejaars; bij laatstgenoemden is dit door hun veel grotere aantal nog geen 2,5 %. Neemt men echter ook in aanmerking het aantal van de ouders, bij wie zulks ten dele het geval is geweest, dan komt men bij de mannelijke tot 20 % en bij de vrouwelijke tot een derde van het totaal.

De conclusie ligt dus voor de hand dat wie voor de tandheelkunde om

*) Ned. Tijdschrift v. Tandheelk. 72: jan. 56, 1965.

andere redenen geporteerd is, zich door de financiële bezwaren bij de vestiging niet heeft laten afschrikken.

Vestiging

De als vraag gestelde verwachting dat de geënquêteerde zich na voltooiing van de studie vrij zal willen vestigen, leverde onderstaande reactie op (tabel 8):

Tabel 8

<i>Aantal studenten</i>	m.	vr.
232	209	23
ja	159	7
neen	4	7
weet niet	45	7
geen antwoord	1	2

Hiermee houdt uiteraard verband de meerdere of mindere aantrekkelijkheid die van de tandheelkunst uitgaat om als tandarts een ambtelijke of semi-ambtelijke betrekking te ambiëren, zulks met het oog op de lasten, waarmee een vestiging in de tegenwoordige tijd is bezwaard.

De dienaangaande verkregen gegevens zijn vervat in tabel 9.

Tabel 9

<i>Aantal studenten</i>	m.	vr.
232	209	23
ja	52	16
neen	132	5
niet over nagedacht	16	2
geen antwoord	9	0

Eén van de vrouwelijke studenten zag voor zichzelf een eventueel huwelijk als factor om een gesalarieerde functie te ambiëren, een andere had de orthodontie reeds als ideaal voor ogen. Dat voor twee-derde van de meisjes met een activiteit in dienstverband een positief gekleurd vooruitzicht is verbonden, zal weinig verrassing baren. Maar dat een vierde deel van de mannelijke jaargenoten er evenzo tegenover staat, betekent een kentering in de mentaliteit.

Vijf jaar geleden gaven van de 138 mannelijke eerstejaars te Groningen en Utrecht op 2 na allen hun voorkeur te kennen voor een vrije vestiging. Van de 18 vrouwelijke studenten waren bij beide opleidingen elk 4 geporteerd voor een latere functie bij de schooltandverzorging, terwijl 8 zich tot een zelfstandige werkzaamheid bekenden (cf. tabel 10).

Tabel 10

Voorkeur vrij beroep tegenover dienstverband

	1960		1965	
	m.	vr.	m.	vr.
<i>Aantal studenten</i>	138	18	209	23
vrij beroep	134	8	132	5
dienstverband	2	8	52	16
geen voorkeur	2	2	16	2 (niet over nagedacht)
geen antwoord	0	0	9	0

Er is dus blijkens tabel 10 wel iets bezig te veranderen in de instelling van de betrokken abiturienten V.H.M.O. ten opzichte van de traditionele vorm van de toekomstige werkzaamheid in de uitoefening der tandheelkunst. Immers de voorkeursverhouding vrij beroep/dienstverband die in 1960 voor de mannelijke studenten 67 op 1 bedroeg, wordt in 1965 weergegeven als 132 op 52, d.i. ongeveer 2½ op 1, en bij de vrouwelijke eerstejaars als 3 op 1.

Conclusie

Wil men het resultaat waartoe de enquête heeft geleid samenvatten, dan is uit de gegevens af te leiden dat de studiekeuze in wezen wordt beheerst door de aantrekkingskracht van het beroep, die op de daarvoor vatbaren is uitgegaan, terwijl die van de studie een bescheiden plaats inneemt. Hetgeen niet in strijd is met de verwachting, al weet men het nu zeker. Voorts is het verrassend dat de vragen omtrent de externe invloeden bij de definitieve studiekeuze kennelijk weerstand bij de beantwoording hebben opgeroepen, getuige het grote percentage der ondervraagden dat het antwoord schuldig is gebleven.

Ook is gebleken dat bij de huidige opvattingen het aangaan van zware financiële verplichtingen ten behoeve van het vestigen van een praktijk geen belemmering oplevert bij de keuze van de tandheelkundige studie, al zijn de belanghebbenden blijkens de enquête van een en ander genoegzaam op de hoogte. Voorzover het als een bezwaar werd gevoeld is het als niet onoverkomelijk terzijde gesteld.

In verband daarmee wordt eveneens de werkzaamheid in een gesalarieerde functie met andere ogen gezien dan bij een vroeger gehouden onderzoek het geval was, toen zelfstandige vestiging als enig aanvaardbare vorm van beroepsmatige uitoefening der tandheelkunst werd aangemerkt.

P. H. BUISMAN